

mená), spoločenské pomery, kultúrne a rodinné tradície. Často podlieha módnosti a dobovému vkusu, a tak niektoré mená upadajú časom do zabudnutia, iné prežívajú svoju renesanciu alebo popularita ovenčí nové, u nás dosiaľ nepoužívané mená, ktoré prijímame z cudzích a prispôbojeme domácemu jazyku; prípadne sa častým používaním neutralizujú niektoré hypokoristické podoby rodných mien, ktoré v takejto forme nadobúdajú úradnú platnosť.

2. O ukážku vývoja módnosti a popularity rodných mien sme sa pokúsili na materiáli z hornonitrianskej obce Diviacka Nová Ves (okres Prievidza). Zistili sme frekvenciu jednotlivých mužských a ženských rodných mien v jednotlivých vekových kategóriách, ktoré sme ohraničili desaťročiami (pre malý počet osôb sme spojili prvé tri a posledné dve desaťročia nášho storočia).

3. Informácie o menách sme získavali z volebných zoznamov a tlačív o trvalom pobyte (nie všetci obyvatelia sú zapísaní v jednej matrike). Keďže nám údaje slúžili predovšetkým na výskum živých osobných mien (porov. Šlabjarová, 1995), brali sme do úvahy iba žijúcich obyvateľov. Nie je tým zaručené, že uvedené podoby rodných mien sú zapísané tak, ako v matrike narodených, a preto sme zhrnuli pod jedno meno napr. *Pavčina Paulína, Jana – Janka, Lena – Lenka* a i.

a) Mužské krstné (rodné) mená

Obdobie	Najfrekvencovanejšie rodné mená podľa poradia
1900 – 1929	1 Jozef, 2 Ján, 3 Anton, 4 Štefan
1930 – 1939	1 Štefan, 2 Jozef, Anton, 3 Ján, 4 Ladislav, František, Emil, Alojz
1940 – 1949	1 Jozef, 2 Ján, 3 Stanislav, 4 Anton
1950 – 1959	1 Jozef, Milan, 2 Ján, 3 Vladimír, 4 Štefan, Stanislav, Marián, Anton
1960 – 1969	1 Jozef, 2 Ivan, 3 Ján, 4 Ľubomír, Miroslav
1970 – 1979	1 Peter, 2 Jozef, 3 Milan, Martin, 4 Miroslav, Juraj
1980 – 1994	1 Peter, Tomáš, Michal, 2 Martin, 3 Ján, 4 Roman, Jozef, Milan
1900 – 1994	1 Jozef, 2 Ján, 3 Anton, 4 Peter, 5 Milan, 6 Štefan, 7 Michal, 8 Vladimír, Miroslav

b) Ženské krstné (rodné) mená

Obdobie	Najfrekvencovanejšie rodné mená podľa poradia
1900 – 1929	1 Mária; 2 Anna, 3 Pau(v)lína, 4 Helena
1930 – 1939	1 Mária, 2 Anna, 3 Emília, 4 Helena
1940 – 1949	1 Mária, 2 Emília, 3 Anna, 4 Oľga
1950 – 1959	1 Mária, 2 Anna, Emília, 3 Daniela, 4 Marta, Oľga
1960 – 1969	1 Mária, Viera, 2 Jana, 3. Eva, 4 Iveta
1970 – 1979	1 Jana, 2 Gabriela, 3 Andrea, Adriana, Monika, 4 Eva
1980 – 1994	1 Veronika, 2 Petra, 3 Katarína, Zuzana, 4 Gabriela, Ivana
1900 – 1994	1 Mária, 2 Anna, 3 Emília, 4 Jana, 5 Helena, 6 Daniela, Eva, Margita, 7 Gabriela, 8 Ľudmila, Oľga

4.1 Najobľúbenejším mužským rodným menom sa podľa tabuľky a) jednoznačne javí meno **Jozef**. Do 17. storočia, do obdobia protireformácie, sa veľmi málo používalo. Populárnym sa stalo až vďaka osvietenskému panovníkovi Jozefovi II. V Diviackej Novej Vsi má meno *Jozef* najviac nositeľov – 104 (na druhom mieste je meno **Ján**, ktoré má už len 68 nositeľov). Najväčšej obľube sa meno *Jozef* tešilo v 40. rokoch nášho storočia. Od roku 1980 stráca na popularite a z prvých dvoch miest kleslo až na ôsme. V rokoch 1980 – 1994 siedmich pomenovali týmto menom, z toho šesť sa motivovalo menom otca. V 70. rokoch už len jeden chlapec dostal meno *Jozef*.

4.2 Podobný osud postihol aj mená **Ján, Anton** a **Štefan**. Napríklad z chlapcov narodených po roku 1980 už ani jeden nemá meno *Anton*. Menom *Štefan* pomenovali od roku 1970 len jedného chlapca.

4.3 Naopak v posledných rokoch vzrástla popularita mien **Michal, Martin, Tomáš, Peter** a **Pavol** (i **Pavel**).

4.4 Zo slovanských zložených osobných mien medzi najpoužívanejšie patria **Vladimír** (najobľúbenejšie v 50. rokoch), **Miroslav** (najobľúbenejšie v 60. rokoch), **Stanislav** (najobľúbenejšie v 30. rokoch), **Ľubomír** (začalo sa používať v 50. rokoch a najviac nositeľov malo v 60. rokoch) a **Ladislav** (najviac nositeľov malo v 60. rokoch, potom sa ním pomenúvať prestalo). Menej boli v obľube **Ľuboš** (pôvodne domácka podoba mena **Ľubomír**), **Jaroslav, Branislav, Ľudovít** i **Ľudevít** (staršia podoba mena **Ľudovít**), **Dalibor, Radoslav, Rastislav, Slavomír** a **Vlastimil**. Len raz sa vyskytli mená **Ľuboslav, Kazimír, Bohuslav, Bohumil** a **Radomír**.

4.4.1 Pomerne veľkej popularite sa teší slovanské meno **Milan**. V celkovom rebríčku je na 4. mieste a najpoužívanejšie bolo v 60. rokoch.

4.5 Za posledných 20–25 rokov sa stali populárnymi mená rôzneho pôvodu, ako **Andrej i Ondrej, Dávid, Dominik, Erik** i **Erich, Jakub, Juraj, Ľuboš, Lukáš i Lukáč, Marcel, Marek, Maroš, Martin, Matúš** a **Roman**.

5.1 Zo ženských rodných mien je na prvom mieste **Mária** (84 nositeľiek). Najväčšiu frekvenciu v tomto storočí má v najstaršej generácii narodených v prvých troch desaťročiach.

Na prvej pozícii sa udržalo až do konca 60. rokov, potom jeho popularita klesá. Z dievčat narodených po roku 1980 majú meno **Mária** len štyri.

5.2 Podobne je to s rodným menom **Anna**. V celkovom rebríčku je na druhom mieste, ale už v 60. rokoch vypadáva z popredných miest a z dievčat narodených po roku 1980 je len jedna nositeľka tohto mena. Tretie miesto patrí rodnému menu **Emília** (najpopulárnejšie bolo v 50. rokoch). Rodné meno **Jana** sa začalo dávať dievčatám v 40. rokoch, ale najobľúbenejšie bolo v 70. rokoch.

5.3 Rodné mená, ktoré boli obľúbené v staršej a strednej generácii, ako **Elena, Eleonóra, Jolana, Jozefína, Magdaléna, Margita, Štefánia**, sa po roku 1970 (mnohé aj skôr) pri pomenúvaní úplne prestali využívať. Niektoré z nich, napr. **Antónia, Helena, Jarmila, Marta, Paulína** i **Pavčina** sa vyskytujú už len ojedinele.